

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ – ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
Κύκλος Ισότητας των Φύλων
Περίληψη πορίσματος

Αθήνα, 7 Σεπτεμβρίου 2009

Εξάμηνη άδεια προστασίας μητρότητας πρέπει να χορηγείται και στις μητέρες ξενοδοχοϋπαλλήλους και στις εργαζόμενες σε ατομικές επιχειρήσεις συγγενών

1. Μητέρες ξενοδοχοϋπάλληλοι, ασφαλισμένες στο πρώην Ταμείο Ασφάλισης Ξενοδοχοϋπαλλήλων (ΤΑΞΥ), και εργαζόμενες σε ατομικές επιχειρήσεις συγγενών, κατήγγειλαν στον Συνήγορο του Πολίτη ότι ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) αρνήθηκε να τους χορηγήσει εξάμηνη ειδική παροχή προστασίας μητρότητας.

2. Η νομοθεσία (άρθρο 142 παρ. 1 του ν. 3655/2008) αναγνωρίζει ειδική άδεια προστασίας μητρότητας διάρκειας έξι μηνών, μετά τη λήξη της άδειας λοχείας και της ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο άδειας, που προβλέπεται από το άρθρο 9 της εθνικής γενικής συλλογικής σύμβασης εργασίας (ΕΓΣΣΕ) των ετών 2004-2005. Κατά τη διάρκεια της άδειας, η εργαζόμενη λαμβάνει από τον ΟΑΕΔ μικτό μηνιαίο ποσό ίσο με τον κατώτατο μισθό. Την παροχή αυτή δικαιούται η μητέρα που είναι ασφαλισμένη του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και εργάζεται σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις.

3. Η Διεύθυνση Εργατικού Δυναμικού του ΟΑΕΔ, με βάση τις οδηγίες (έγγραφο με αριθμό 80000/24725/2588/08.10.2008) της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έκρινε ως μη δικαιούχους όσες εργαζόμενες λαμβάνουν επίδομα μητρότητας όχι από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αλλά από άλλο φορέα, όπως οι γυναίκες ξενοδοχοϋπάλληλοι από το πρώην ΤΑΞΥ, καθώς και τις εργαζόμενες σε ατομικές επιχειρήσεις (οικογενειακές), οι οποίες συνδέονται με τον εργοδότη με πρώτο ή δεύτερο βαθμό συγγένειας. Η δικαιολογία για τις ασφαλισμένες στο ΤΑΞΥ είναι ότι τα επιδόματα μητρότητας για τις ξενοδοχοϋπαλλήλους εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις του καταστατικού του ΤΑΞΥ και στην προκειμένη περίπτωση το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ενεργεί για λογαριασμό ενός Ειδικού Λογαριασμού. Αντίθετα η δικαιολογία για τις τελευταίες είναι ότι δεν παρέχουν εξαρτημένη εργασία (άρθρο 1 του ν. 1759/1988) και δεν καταβάλλουν εισφορές υπέρ του ΟΑΕΔ.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη υποστήριξε ότι ο αποκλεισμός αυτών των δύο κατηγοριών εργαζομένων μητέρων από τη χορήγηση της παροχής είναι λανθασμένος διότι σκοπός του νομοθέτη είναι να ωφεληθούν όλες οι μητέρες που παρέχουν εργασία στον ιδιωτικό τομέα.

α. Σε ό,τι αφορά τις μητέρες ξενοδοχοϋπαλλήλους, ο αποκλεισμός τους από την παροχή στην οποία προέβη ο ΟΑΕΔ δεν έχει νομικό έρεισμα και εισάγει διάκριση εις βάρος τους, δεδομένου ότι το ΤΑΞΥ έχει ήδη ενσωματωθεί στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και κατά πάγια νομολογία δεν είναι επιτρεπτή η άνιση μεταχείριση ομοειδών κατηγοριών ασφαλισμένων εντός του αυτού ασφαλιστικού φορέα. Η διάκριση αυτή αντίκειται στη συνταγματική αρχή της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος).

β. Σε ό,τι αφορά τις εργαζόμενες σε ατομικές επιχειρήσεις συγγενών, τα δικαστήρια έχουν ήδη αποφανθεί ότι η ύπαρξη οικογενειακού δεσμού δεν αποκλείει από μόνη της σύναψη εξαρτημένης εργασίας ή δεν ανατρέπει από μόνη της το τεκμήριο της ασφάλισης. Το δικαίωμα στην εξάμηνη παροχή προστασίας μητρότητας γεννάται λόγω του κυρίως προνοιακού και όχι ανταποδοτικού χαρακτήρα της εν λόγω παροχής. Ως εκ τούτου ο αποκλεισμός κατηγοριών εργαζομένων μητέρων, παρ' ότι πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 142 του ν. 3655/2008, παραβιάζει τη συνταγματική αρχή της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1), και ελέγχεται ως αντίθετος στο άρθρο 21 του Συντάγματος για την προστασία της μητρότητας.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε να χορηγηθεί η ειδική παροχή και σε αυτές τις κατηγορίες ασφαλισμένων μητέρων. Για το λόγο αυτό έστειλε έγγραφο (23/2/09) στο Γενικό Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τον Διοικητή του ΟΑΕΔ, και είχε συναντήσεις εργασίας με τις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ (Φεβρουάριος 2009) και τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Απασχόλησης (Μάιος 2009). Με το πόρισμά του (18/7/09) ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από την Υπουργό Απασχόλησης να υπάρξει άμεση και σαφής θέση του Υπουργείου, να γίνουν δεκτές οι τεκμηριωμένες απόψεις του και να χορηγηθεί η ειδική παροχή και στις παραπάνω εργαζόμενες.

6. Η διοίκηση ανταποκρίθηκε στο αίτημα ως προς τη μία κατηγορία εργαζομένων. Το Υπουργείο Απασχόλησης ανακοίνωσε (δελτίο Τύπου 4/9/09) ότι με απόφαση της Υπουργού Απασχόλησης επεκτείνεται η ειδική παροχή προστασίας μητρότητας και στις ασφαλισμένες του πρώην ΤΑΞΥ. Αναμένεται η έκδοση και δημοσίευση της υπουργικής απόφασης. Νωρίτερα, στις 13/5/2009, η Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων είχε ενημερώσει τον Συνήγορο του Πολίτη ότι είχε εισηγηθεί, από τον Ιανουάριο του 2009, την τροποποίηση της σχετικής υπουργικής απόφασης. Επισημαίνεται, πάντως, ότι δεν υπήρξε ανταπόκριση στο αίτημα του Συνηγόρου του Πολίτη για χορήγηση της ειδικής παροχής και στις εργαζόμενες σε ατομικές επιχειρήσεις συγγενών.